Namn: _____ Klass: _____

Kompletteringsförhör – tre ideologier

lärare *Gunnar Hyltegren*

Para ihop *det bästa* av samtliga siffermärkta begrepp med var och en av de bokstavsmärkta uppgifterna.

1. allmän medborgerlig bildning
2. arbetsmarknaden
3. bestraffningsmöjligheter
4. de nödvändigaste behoven
5. den kommersiella nöjesindustrin
6. den sociala miljön
7. enskilt/privat ägande
8. fackföreningar
9. familjen
10. fascism
11. fri avtalsrätt
12. föräldraansvaret
13. grundläggande värderingar
14. idémarknad
15. individen unik
16. investerar
17. klassamhälle
18. konfliktteoretiker
19. konkurrens
20. konungen
21. kristendomen
22. nattväktarstat
23. nyliberalism
24. reformist
25. revolution
26. smaksaker
27. snedrekrytering
28. sociala reformer
29. uppförandebetyg
30. valfrihet

A. Bert Karlsson i Skara har tjänat sina första miljoner genom sitt skivbolag Mariann. På grund av folks en smula inskränkta och oupplysta smak, kan det tydligen löna sig företagsekonomiskt att producera lågt stående, så kallad populärmusik, dvs. det som den obildade ungdomen lyssnar på, enligt denna ideolog.

B. Den grundläggande betydelsen av detta ord är tillverkning av "verktyg" i vid bemärkelse. Ordet verktyg står här för alla sorters hjälpmedel som människan använder för att uträtta någonting, för att producera något. När ett företag köper *nya* verktyg, t.ex. fordon, datorer och maskiner, så gör de detta.

C. Det finns enligt stora områden av verkligheten som är individuella. Varje person är på detta område sin egen expert. Det är viktigt att ömt vårda detta område och att ha respekt för andra människor just för att dessa saker är …

D. Det är i detta faktum som mycket av liberalernas idéer har sitt ursprung. Man hävdar att eftersom det är på detta sätt, så kan ingen myndighet, inga specialister och ingen stat sätta sig över individerna och påstå sig veta vad som är rätt, gott, sant och riktigt för alla och envar.

E. Det är självklart att man skall ha den fulla valfriheten att bestämma över barnomsorgen för sina egna barn. Den under 60-talet så populära ”fria uppfostran” ser vi nu effekterna av: våldsbrott, skadegörelse, rotlöshet och narkomani. Vårdnadsbidraget är ett sätt att ge tillbaka denna självklarhet som togs från föräldrarna av kommunister och socialister.

F. Detta är en person som har åsikten att samhället fungerar som en arena för olika intressen. Personen anser inte att samhället fungerar som en kropp i harmoni, där de olika organen samspelar och har nytta av varandra.

G. Du blir inte först och främst sådan som dina gener bestämmer. Den kultur som du växer upp i ger dig dina intellektuella verktyg, dina ambitioner och dina värdeuppfattningar. Det är detta som huvudsakligen påverkar dig och formar din personlighet, enlig en viss ideologi.

H. Där tänker man sig att säljare och köpare av arbetskraft möts och kommer överens om priset på arbetskraft med hänsyn tagen till kvalité och mängd. Det är ingen plats i egentlig mening, dvs. ingen geografisk plats.

I. Staten måste se till att en stark skola gör så att *hela* folket får den kunskap som är nödvändig för att inte en okunnig demokrati skall skapa allt igenom dåliga beslut inom politiken, anser en av ideologierna.

J. Ett rikt utbud av idéer möter en efterfrågan. Folk som efterfrågar har där en möjlighet att välja det som just för dem verkar vara det bästa. Man blir stimulerad att tänka i nya banor. Och det är viktigt inte minst just för att vi inte har kommit på den slutgiltiga sanningen.

K. Exempel på detta är allmän sjukförsäkring, arbetsmiljölagstiftning och semesterlag. Riksdagen stiftar en lag som ger vissa människor rättigheter och därmed frihet. Lagen inskränker visa andra människors frihet men anses på det hela taget öka den totala friheten i samhället.

L. Exempel kan vara: äktenskap mellan flator, hyra av lägenhet, sparande i bank, tystnadslöfte mellan kamrater, prostitution, spritleverans på Stigs Center.

M. Folk behöver ledas av dem som är bättre och förståndigare och som har ledaregenskaper, menar den konservative. En extrem variant av konservatismen hävdar till och med att folk måste foga sig under en stark ledning och (bildlikt talat) ”piskas” till att lyda de lagar de inte självmant inser nyttan av.

N. Har du någon gång gått i ett varuhus med mycket pengar på fickan? Gått och klämt på varorna, jämfört priser och kvalitéer, funderat över dina behov och känt att valet är ditt? Detta är omsatt på livets alla områden kanske den största friheten för vissa ideologer.

O. I den svenska skolan händer det att ungdomar ibland klottrar, täljer och sparkar sönder möbler och annan inredning. Enligt en av ideologierna finns det en huvudväg att gå när det gäller att komma tillrätta med detta. Och det är att införa detta på fler områden i samhället än vad som nu är fallet.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O

Namn: _____ Klass: _____

Kompletteringsförhör – tre ideologier

lärare *Gunnar Hyltegren*

Para ihop *det bästa* av samtliga siffermärkta begrepp med var och en av de bokstavsmärkta uppgifterna.

1. allmän medborgerlig bildning
2. arbetsmarknaden
3. bestraffningsmöjligheter
4. de nödvändigaste behoven
5. den kommersiella nöjesindustrin
6. den sociala miljön
7. enskilt/privat ägande
8. fackföreningar
9. familjen
10. fascism
11. fri avtalsrätt
12. föräldraansvaret
13. grundläggande värderingar
14. idémarknad
15. individen unik
16. investerar
17. klassamhälle
18. konfliktteoretiker
19. konkurrens
20. konungen
21. kristendomen
22. nattväktarstat
23. nyliberalism
24. reformister
25. revolution
26. smaksaker
27. snedrekrytering
28. sociala reformer
29. uppförandebetyg
30. valfrihet

P. Kallas det när staten har hand om det minsta möjliga som behövs för att samhället skall kunna fungera, dvs. först och främst militären, polisen, domstolarna och fängelserna.

Q. Kunde man tillfredsställa detta hos alla människor först, innan vissa skall tillåtas att få köpa Mercedesbilar och annan lyx, skulle det enligt dessa ideologer bli ett mjukare samhälle och en tryggare tillvaro.

R. Människan är egoistisk. Man vill ha och tar så länge det går. Endast genom lag och ordning kan ett samhälle civiliseras. Men för att inte lagar skall behöva stiftas i en oöverskådlig mängd, behöver vi detta gemensamt i hela samhället. Dessa ideologer anser att det först och främst är kristendomen som kan ge detta.

S. Nationerna skall hålla ihop. Därför skall högste chefen vara en person som i hela sitt liv fått en grundlig utbildning i att vara landets högsta chef. I Sverige har vi tyvärr tagit bort i princip all beslutsrätt för denna person.

T. Om denna samhällets minsta del fungerar väl - som en cell i kroppen - så fungerar hela samhället, enligt denna ideologi. Det är därför som all politik som har till syfte att skydda och förstärka denna del av samhället är så viktig.

U. Om det i befolkningen mellan 20 och 65 år finns 50% arbetarklassfamiljer, så borde det vara cirka 50% arbetarklassbarn på högskolorna i Sverige. Nu är det inte så. Siffran är ungefär 35% (lite grand beroende på hur man räknar). Detta kallas ibland för …

V. Om man skall förstå sitt samhälle måste man, enligt denna ideologi, begripa att egenintresset spelar stor roll. Man måste dela in folk i grupperingar efter sin ställning i samhället, t.ex. sin yrkesställning. Sveriges befolkning har inte samma grundläggande intressen. Varje samhälle är detta.

W. Om man är liberal på ett mera grundligt sätt, så kan man anse att den offentliga sektorn i Sverige är på tok för stor som den är nu. Barnomsorg, äldreomsorg, skola och sjukvård är exempel på områden av det svenska samhället som så snart möjligt bör privatiseras. Denna variant har på senare år fått namnet …

X. Samhället bör, genom att tydligt markera vilket uppförande som är eftersträvansvärt, göra det ”lönande” att vara så som goda seder och traditionell moral föreskriver. Detta är *ett* sätt.

Y. Säljare kan organisera sig för att minska den minst sagt olustiga konkurrensen mellan sig. Denna typ av organisationer är självklara rättigheter för socialister. Utan dessa organisationer skulle priserna på denna marknad bli orättvisa och skapa ett "råttkallt" samhälle.

Z. Tvingar varje deltagare att anstränga sig. Detta ger den effekten att produktionen blir effektiv, att sjukvård, skola och omsorg bättre anpassar sig till behoven samt att hela samhället tjänar på denna ordning, om man får tro en viss ideologi.

Å. Tänk dig att det finns en maktgruppering i det svenska samhället som varje dag fattar beslut som berör i princip alla människor. Denna maktgruppering sitter också på möjligheten att påverka opinioner genom massmedia, t.ex. reklam, annonser, tidningar och TV-kanaler. Hur tar man ifrån dem deras makt?

Ä. Ursprunget till den västerländska kulturtraditionens värderingar och den främste förvaltaren av dessa värden, enligt ett tankesätt.

Ö. Utan att ge sig på roten till det onda, dvs. kapitalismen, tror denna typ av socialister på möjligheten att utnyttja det som är bra i systemet samt kontrollera det onda med lagstiftning av typ sociala skyddsnät.

AA. Vi ser att ungdomen förfaller. De har inte längre hopp inför framtiden. Uppslitande diskussioner söndrar nationen. Små fjuttiga saker blåses upp till riksnyheter. Genom att ge föräldrar, lärare och rättsväsende detta, endast på så sätt kan Sverige återta en ledande position inom den civiliserade världen. Man måste visa vad som är rätt och fel, endast så kan moralen läras ut.

P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	Å	Ä	Ö	AA

RÄTTNINGSMALL
Klipp ut och lägg ovanför elevens svar

_____

Kompletteringsförhör – tre ideologier
2 poäng / rätt svar

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
5	16	26	15	12	18	6	2	1	14	28	11	10	30	7

Kompletteringsförhör – tre ideologier
2 poäng / rätt svar

P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	Å	Ä	Ö	AA
22	4	13	20	9	27	17	23	29	8	19	25	21	24	3